



Vooraf

Helge Bonset: Contouren van een didactiek van de mondelinge vaardigheden

Mondelinge taalvaardigheid is een belangrijk onderdeel van het vak Nederlands, maar er wordt in het onderwijs weinig aandacht aan besteed, zo is uit onderzoek herhaaldelijk gebleken. Dat het een bijzonder complex gebied is met veel onopgeloste vragen, blijkt duidelijk uit deze bijdrage van Helge Bonset waarin hij de contouren van een didactiek van de mondelinge vaardigheden schetst. Achtereenvolgens stelt hij vier hoofdvragen aan de orde die betrekking hebben op de selectie en opbouw van taken; de verschillen in taalvaardigheid tussen leerlingen; de fasering van lessen en eisen aan opdrachten; en het beoordelen van de prestaties van leerlingen. Het zoeken naar antwoorden is ten dele overgelaten aan vier themagroepen op de methodeconferentie voor de eerste graad secundair onderwijs, georganiseerd door het *Platform Onderwijs Nederlands* van de Nederlandse Taalunie. Een synthese van de discussies die daar gevoerd zijn, is als bijlage bij dit artikel opgenomen.

Kris Van den Branden: Leerkrachtvaardigheden in spreek- en luisteronderwijs

Bij spreek- en luisteronderwijs in de basisschool speelt de leraar een cruciale rol, aldus Kris Van den Branden. Een belangrijke factor waar je als leraar achteraan moet, is de intrinsieke motivatie van kinderen om te spreken en te luisteren. Die 'spreekdrang' en 'luisterhonger' moeten niet alleen losgeweekt, maar ook hooggehouden worden door in te spelen op de inbreng van de leerlingen en te vertrouwen op hun competentie. Daarbovenop moet de leraar ervoor zorgen dat de leerlingen de grenzen van hun mondelinge taalvaardigheid voortdurend verleggen. Dat stelt een aantal eisen aan de interactie die in de klas plaatsvindt, zowel bij de taallessen als bij de andere 'vakken'. Het basisprincipe dat aan de gedragingen en de attitudes van de leraar ten grondslag moet liggen, is dat van de leerlinggerichtheid. De auteur staat zijn betoog door middel van sprekende lesprotocollen.

Luc Vercammen: Hoe spel je remediëring?

Leerlinggerichtheid is eveneens het sleutelwoord in de bijdrage van Luc Vercammen. Hij schetst het beeld van een typische 'aso-school' die resoluut gekozen heeft voor de opvang van taalleerproblemen. Voorlopig wordt alleen gewerkt aan de opvang van leerlingen met spellingproblemen in het eerste jaar, maar er bestaan plannen om de remediëring uit te breiden tot het lesonderwijs en de vreemde talen. Het verhaal begint bij de afbakening van het werkteerrein en de bewustmaking van het hele lerarenteam. Vervolgens is een beleidsplan uitgestippeld dat nu een volledig schooljaar gelopen heeft. De problemen die aan het licht zijn gekomen, hebben vooral betrekking op de kloof tussen de remediëringslessen en de reguliere lessen Nederlands die door middel van interne navorming gedicht moet worden. De eerste resultaten lijken zo veelbelovend dat het schoolteam vastberaden op de ingeslagen weg wil verdergaan.

Luc Wyls: Zelfstandigheidsdidactiek binnen PAV

De filosofie achter PAV (Project Algemene Vakken) in het beroepsonderwijs is dat een aantal vakken geïntegreerd aangeboden wordt, wat maakt dat de verschillende vaardigheden ook geïntegreerd aan bod kunnen komen. Geïntegreerd onderwijs en zelfstandig werken zijn volgens Luc Wyls onlosmakelijk met elkaar verbonden. Bij geïntegreerde opdrachten is het immers de bedoeling dat leerlingen zelfstandig de keuze maken welke stappen, strategieën en vaardigheden gebruikt moeten worden om een bepaald probleem op te lossen. En dat is precies zijn werkdefinitie van 'zelfstandig werken'. In het tweede deel van het artikel laat hij heel concreet zien hoe die inzichten naar de klaspraktijk vertaald kunnen worden. Hij geeft een stimulerende beschrijving van een project zelfstandig werken in het derde jaar bso, van de opdrachtformulering over het verloop van de activiteiten tot en met de evaluatie. Dat de leerlingen gemotiveerd zijn en bereid om zich in te zetten, geeft voldoening, ook aan de leraar.

Rita Rymenans
hoofredacteur

T U S S E N D O O R

HISTOFLASH ZOEKT NIEUW SCHRIJVERSTALENT

De reeks 'Historische verhalen voor de jeugd' vormt nu al 45 jaar een vaste waarde in het fonds van Uitgeverij De Sikkell. Vanaf de volgende jaargang worden de verhalen in een nieuw kleedje gestoken. Deze gedaanteverwisseling zal op verschillende manieren zichtbaar zijn: de naam verandert in Histoflash, de lay-out wordt eigentijdser en het formaat handiger.

*Ook inhoudelijk streeft de redactie vernieuwing en verjonging na. Daarom is ze op zoek naar nieuwe auteurs die nog niet eerder in de reeks gepubliceerd hebben. Schrijvers van een historisch verhaal bedoeld voor lezers vanaf 10 jaar, mogen hun manuscript uiterlijk op **1 december 1998** indienen. Uit de inzendingen kiest een jury het beste historische verhaal dat gepubliceerd zal worden als eerste nummer van jaargang 1999-2000. De winnaar wordt beloond met 50.000 BEF.*

INLICHTINGEN:

Voor het wedstrijdreglement, de richtlijnen voor auteurs of voor andere inlichtingen neemt u contact op met

*Bieke Bernaers, Uitgeverij De Sikkell, Nijverheidsstraat 8, 2390 Oostmalle,
tel. (03)309 13 30, fax (03)311 77 39.*